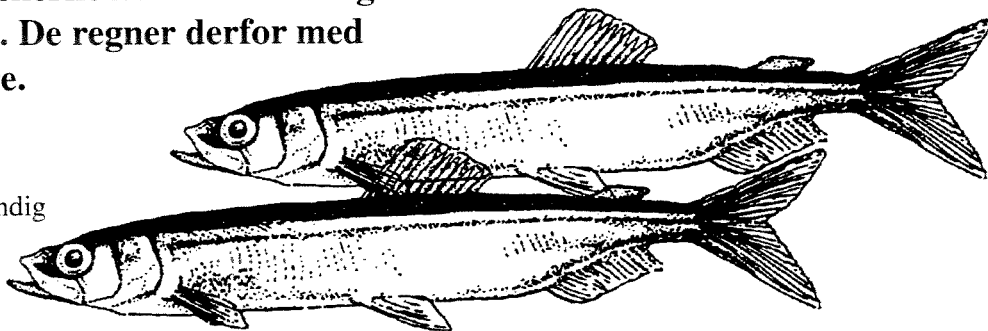

Et meget godt år for loddelarvene

Under årets loddelarvetokt registrerte forskerne dobbelt så mange loddelarver som i fjor. Årets loddelarveindeks er satt til 14 000 milliarder, dette er mer enn dobbelt så mye som fjorårets tall. Det er og det beste som er målt siden undersøkelsene startet i 1981. Forskerne fikk ikke kartlagt hele utbredelsesområdet til loddelarvene. De regner derfor med at tallet skulle vært høyere.

Utbredelsesområdet er ikke fullstendig kartlagt fordi forskningsfartøyet Michael Sars ikke fikk tillatelse til å gå inn i russisk sone. Grensen for utbredelsen er heller ikke funnet. Det skyldes både at larvene var spredt over et større område enn tidligere, og at toktet ble kortet ned i tid på grunn av streik.

Under toktet ble det tatt prøver i området fra 35° øst til 23° øst. Prøvene ble tatt fra land og utover til 72° 30', eller 72° 40', med ti nautiske mil mellom stasjonene. I alt ble det gjort 137 hal med Gulf III planktonhåv.

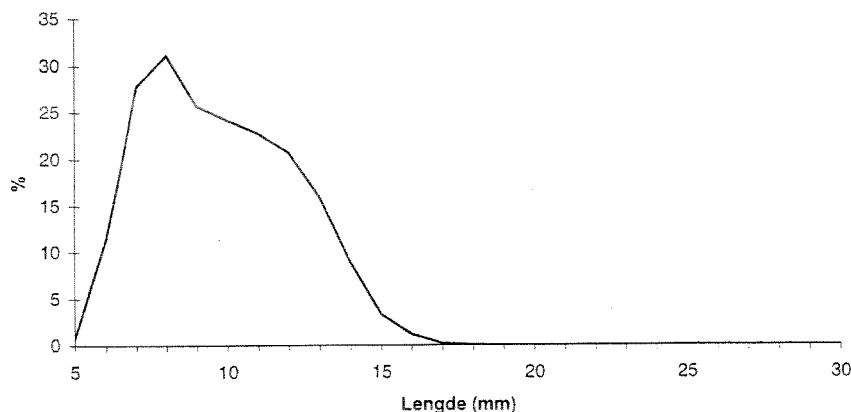
Mest nord for Vardø

De største konsentrasjonene ble funnet nær kysten, nord for Vardø. Her ble det målt 1821 larver per kvadratmeter overflate. De største larvene ble funnet lengst ut fra kysten, mens de minste lå nær kysten og var antakeligvis nylig klekket.

Selv om loddelarveindeksen i år er høy tror forskerne at tallet kan være høyere, siden de ikke fikk kartlagt hele området.

Det er likevell for tidlig å si om årets yngel vil utgjøre en sterkere årsklasse når den vokser til. Dødeligheten på larvene utover sommeren og høsten er nemlig svært variabel. Det er derfor ikke noen særlig god sammenheng mellom mengden loddelarver og antall ettåringer. Det disse resultatene viser er at overlevelsen fra klekking i april-mai, til toktet ble gjennomført i juni, er svært god.

Loddelarver
(vektede lengdefordeling)

Vektete lengdefordeling av loddelarver.

Liten men viktig

Lodda (*Mallotus villosus*) er en liten, men svært viktig laksefisk i Barentshavet. Den er en stimfisk, med mørk rygg og lys underside. Det gjør den vanskelig å se for rovdyr som fugl, sel hval og ikke minst torsken. Lodda er nemlig torskens favorittmat.

Lodda har stor munn og gjellestaver med gjellegitter, noe som gjør at den kan beite effektivt på plankton.

Om vinteren oppholder lodda seg i Barentshavet, mellom Norge og Svalbard. Den nøyaktige plasseringa er avhengig av temperaturen i vannet. I nordvest går den helt opp i iskanten.

Gyter på Finnmarkskysten

I februar og mars kommer den gyteklare lodda inn til Norskekysten. Hovedgytinga skjer i mars og april. Den gyter på strekningen fra Vesterålen til øst for Murmanskfjorden. Lodda gyter på bunnen, mellom 20 og 75 meter. Klekkinga skjer mellom 25 til 60 dager avhengig av temperaturen i havet.

Lodda er i dårlig form etter gytinga og mange dør rett etter gytinga. Hvor mange som stryker med varierer med alderen og formen før den startet gytinga. Om ikke fisken dør av gytinga kan den være i så dårlig form at den ikke klarer å rømme fra fisk som beiter på den.

Beiter i Barentshavet

I løpet av sommeren vandrer lodda nordover til beiteområdene i Barentshavet. Utbredelsen er bestemt av temperaturen i havet. I løpet av oktober og november legger isen seg over de nordligste beiteområdene, og lodda vandrer sørover i havet for å overvinne.

Den umodne delen av loddebestanden trekker også innover mot kysten og en del fisk kan da finnes langt sør i Barentshavet. Det er bare en liten del av denne fisken som kommer helt inn til kysten.

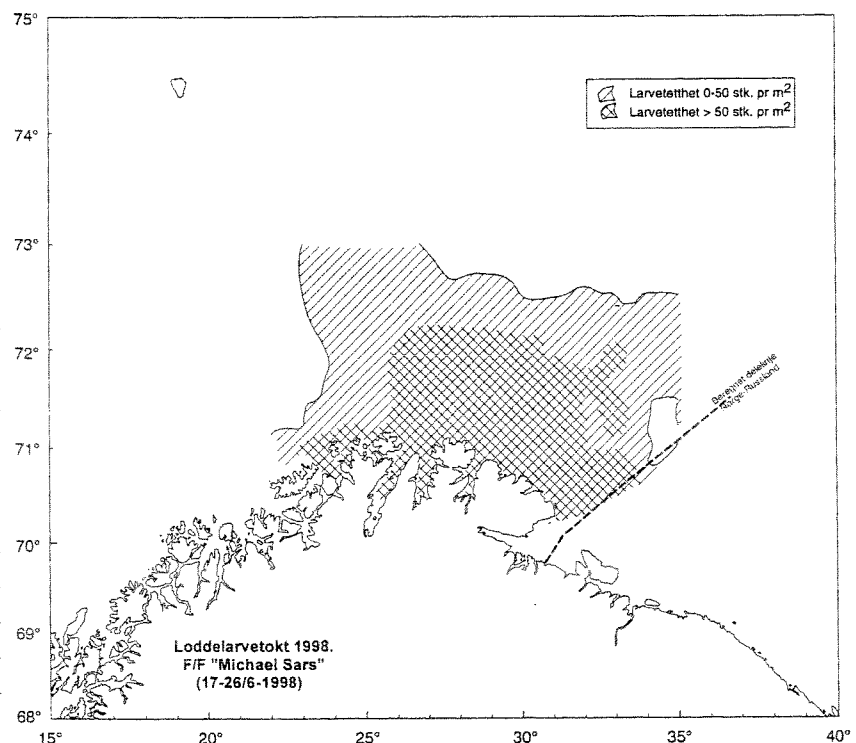
Vokser raskt

Loddelarven kan ta til seg næring fra sjøen straks etter klekkinga, mens den fremdeles har plommesekken. Ved klekking er larven 7,5 millimeter lang, men den vokser raskt og når vinteren kommer er den vokst til omlag 6 centimeter. Lodda har ei gjennomsnittslengde på 10 centimeter den andre vinteren og 13 centimeter den tredje vinteren. Da er den også blitt kjønnsmoden og klar til å gyte når våren kommer.

Viktig torskemat

Lodda er viktig som mat for torsken. Den spiser omlag like mye som vi fisker opp. Får torsken velge mellom sild og lodde foretrekker den lodde. Torsken er heller ikke alene om å beite på lodda. Sild, kval, sel og sjøfugl setter også store mengder lodde til livs.

Lodda kan sees på som ei gigantisk biologisk energipumpe. Den spiser seg feit på plankton i det nordlige og østlige Barentshavet. I det kalde havet konkurrerer den bare med polartorsken. Deretter vandrer lodda sørover og blir mat for fisk, dyr og mennesker.

Utbredelse av loddelarver i norsk økonomisk sone.

Kontaktperson: Harald Gjøsæter, Havforskningsinstituttet, Senter for marine ressurser, Postboks 1870 Nordnes, N-5024 Bergen. Telefon:+47 55 23 84 17 Telefaks:+47 55 23 86 87. E-post: Harald.gjoesaeter@imr.no